

SEDEFED Sektörel Dönüşüm Toplantıları I: Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü
Küresel Rekabet Gücünü Güçlendirmek ve Yeni Dönüşüm Dinamikleri
OZAN DİREN – TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı
13 Temmuz 2026

Değerli Başkanlar, değerli konuklar, basınımızın değerli temsilcileri,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SEDEFED ve TGSD'nin ev sahipliğinde düzenlenen bu önemli toplantıda sizlerle birlikte olmaktan memnuniyet duyuyorum. Bugün burada, tekstil, hazır giyim ve deri sektörünün temsilcileri tarafından ayrıntılı biçimde ortaya konacak değerlendirmeleri dinleyeceğiz. Ben de bu akışın öncesinde, TÜSİAD'ın Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi çalışmasından hareketle rekabetçilik ve yapısal reform boyutuna ilişkin çerçeve sunmak istiyorum.

Bu çerçeveyi önemli görüyorum. Çünkü bugün tekstil, hazır giyim ve deri sektöründe yaşanan sıkışma, yalnızca bir sektör sorunu değildir. Bu tablo, Türkiye'nin üretim modelinde maliyet, verimlilik, finansman, nitelikli insan kaynağı, yeşil ve dijital dönüşüm ve sanayi politikası başlıklarında rekabet gücünü yeniden inşa etme ihtiyacının somut bir örneğidir.

Küresel ekonomi büyük bir eşikten geçiyor. Ticaret kuralları, tedarik zincirleri, teknoloji, sürdürülebilirlik standartları ve tüketici beklentileri aynı anda değişiyor. Büyük ekonomiler sanayi politikalarını yeniden tasarlıyor; stratejik sektörleri, kritik teknolojileri ve tedarik güvenliğini daha fazla kamu gündemine alıyor.

Türkiye bu dönüşüme girerken güçlü yanlara sahip. Güçlü bir sanayi tabanımız, önemli bir üretim birikimimiz, stratejik konumumuz, lojistik imkanlarımız, esnek üretim kabiliyetimiz ve insan kaynağı avantajımız var.

Ancak bu potansiyeli kalıcı rekabet üstünlüğüne çevirebilmemiz için bugünkü maliyet ve finansman baskılarını doğru okumamız; dönüşüm ihtiyacını da ertelemememiz gerekiyor.

Makroekonomik istikrar bu tablonun temel şartı. Enflasyonla mücadelenin kararlılıkla sürmesi, kalıcı istikrar ve sürdürülebilir refah için vazgeçilmez. Enflasyonla mücadelede kalıcı başarı için para ve maliye politikalarına yapısal reformların eşlik etmesi de kritik önemde. Aksi halde parasal sıkılığın sanayi üzerindeki baskısı daha uzun süre hissediliyor; üreticinin yatırım iştahı, işletme sermayesi ve dönüşüm kapasitesi zorlanıyor.

Sanayi üretiminde ve ihracatta da dikkatle okumamız gereken bir tablo var. Son yıllarda sanayi üretiminde sınırlı bir büyüme görüyoruz; bu büyümenin önemli bir kısmı savunma sanayiinden geliyor. İhracatımız nominal olarak artsa da miktar bazında zayıflama sinyalleri var. Yüksek teknolojlili ürünlerin ihracatımız içindeki payı ise halen arzu ettiğimiz seviyenin oldukça altında.

Bu nedenle rekabetçilik tartışmasını veriyle, sektör gerçekliğiyle ve yapısal reform perspektifiyle yapmak zorundayız.

Değerli Konuklar,

TÜSİAD olarak bir yıldır yayımladığımız Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi'ni işte bu ihtiyaçtan hareketle oluşturduk. RGE, imalat sanayi sektörlerinin ana ihracat pazarlarında rakip ülkelerle karşılaştırmalı olarak dört temel maliyet kalemini izliyor: ara malı, enerji, işgücü ve finansman.

Geçtiğimiz ay itibarıyla endeksimizin sektörel sonuçlarını da açıklamaya başladık. Bu çalışmanın önemli tarafı şu: Türkiye'de rekabetçiliği yalnızca genel değerlendirmelerle değil, sektör bazlı ve rakip ülkelerle karşılaştırmalı maliyet dinamikleriyle konuşmamıza imkân veriyor.

RGE'nin son sonuçları, son yıllarda ihracat pazarlarımızda ciddi bir rekabetçilik kaybı yaşadığımızı teyit ediyor. 2026 yılının ilk çeyreği itibarıyla rekabet gücümüz tarihsel olarak düşük düzeylere yakın seyrini sürdürüyor. Sektörel kırılıma baktığımızda, ana metal dışında genele yayılan bir maliyet bazlı rekabet gücü kaybı görüyoruz.

Tekstil, hazır giyim ve deri sektörü açısından tablo özellikle dikkat çekici. 2026 yılının ilk çeyreğinde bu sektörde Türkiye’de maliyet artışı yüzde 2,1 olurken, rakip ülkelerde bu artış yüzde 0,3 seviyesinde kaldı. Bu farkın arkasında işgücü maliyetindeki yüzde 4,7’lik ve ara malı maliyetindeki yüzde 2,6’lık artış öne çıkıyor. Enerji maliyetindeki dönüş baskıyı sınırlasa da genel rekabet gücü kaybını telafi etmeye yetmiyor.

Bu veriler bize şunu söylüyor: Konuyu bir sektör şikâyeti olarak ele alamayız. Burada Türkiye’nin maliyet yapısını, verimlilik kapasitesini, finansmana erişimini ve üretim modelini birlikte değerlendirmemiz gerekiyor.

Sektörün kendi hazırlıklarından da görüyoruz ki mesele yalnız bugünkü maliyet baskısı değil, değişen dünyada, Türkiye’nin üretim konumunu nasıl güçlendireceğidir.

Bu nedenle bu tartışmayı bir sektör talep listesi olarak değil, Türkiye’nin üretim kapasitesini nasıl daha rekabetçi, daha verimli ve daha yüksek katma değerli hale getireceği sorusu olarak ele almalıyız.

Elbette kısa vadeli gerçekleri de görmezden gelemeyiz. Sanayiden yeşil dönüşüm, dijitalleşme, Ar-Ge, ticarileşme ve nitelikli insan kaynağı yatırımı bekliyorsak, önce şirketlerin bu yatırımları yapabilecek finansal ve operasyonel nefes alanına sahip olması gerekir.

Bu nefes alanı, ekonomik programdan geri adım anlamına gelmemelidir. Tam tersine, enflasyonla mücadele kararlılığını korurken, üretim, ihracat ve dönüşüm yatırımlarının finansmana erişimini hedefli, seçici ve şeffaf araçlarla desteklemek gerekir.

Para politikasını gevşetmekten değil; kriterleri belli, etkisi ölçülen, verimlilik ve ihracat kapasitesi yaratan yatırımlara yönelen bir finansman yaklaşımından söz ediyoruz.

Kısa vadede reel sektörün likidite ve işletme sermayesi ihtiyacı; orta ve uzun vadede ise dönüşüm, teknoloji ve kapasite yatırımları aynı bütünlük içinde ele alınmalıdır. Bunun yanında bütçe imkânları gözetilerek, istihdam üzerindeki ilave yükleri hem çalışan hem işveren yönünden hafifletecek adımlar da kısa vadeli nefes alanının önemli unsurlarından biri olarak değerlendirilmelidir.

Bu noktada kayıt dışılıkla mücadele de kritik. Kayıt içinde kalan, istihdam yaratan, yatırım yapan ve kurallara uyan firmaların haksız rekabetle yıpranmadığı bir zemine ihtiyacımız var. Kayıt dışılıkla mücadele yalnız adil rekabet meselesi değil; aynı zamanda kamuya ve ekonomiye daha geniş hareket alanı yaratacak bir reform alanıdır.

Orta ve uzun vadede ise mesele fiyat yarışına sıkışmadan, değer yarışına geçebilmektir. Türkiye’nin önündeki soru şudur: Hangi teknolojilere odaklanacağız? Hangi pazarlarda rekabet edeceğiz? Küresel değer zincirinde hangi konuma çıkmak istiyoruz?

Bu sorulara yanıt ararken Gümrük Birliği’nin güncellenmesi, AB’nin üçüncü ülkelerle yaptığı ticaret anlaşmaları, Made in EU yaklaşımı ve yeni sanayi politikası eğilimleri birlikte değerlendirilmeli. Çin ve Hindistan gibi ağırlığı artan ekonomiler karşısında Türkiye’nin hangi alanlarda rekabet edeceğini, hangi alanlarda işbirliği ve tamamlayıcılık geliştireceğini, hangi sektörlerde stratejik kapasite inşa edeceğini öngörülebilir bir politika çerçevesiyle tanımlaması gerekir.

Sanayicinin yatırım kararını güvenle alabilmesi için yalnız bugünkü destekleri değil, önümüzdeki dönemin ticaret, yatırım, teknoloji ve pazar önceliklerini de görebilmesi gerekir.

Bu sorulara “su yolunu bulur” anlayışıyla cevap veremeyiz. Küresel rekabetin bu kadar sertleştiği bir dönemde sektörleri kendi haline bırakmak yeterli değildir. Aynı şekilde eski anlamda, kapalı ve merkezi bir planlama yaklaşımından da söz etmiyoruz.

İhtiyacımız olan şey; kamu ve özel sektörün birlikte çalıştığı, veriye dayalı, şeffaf ve ölçülebilir bir sanayi dönüşüm mekanizmasıdır. Bu mekanizma, yalnızca sorunları tespit eden değil; öncelikleri belirleyen, dönüşüm yol haritalarını hazırlayan, destek araçlarını bu hedeflere göre uygulamaya alan ve sonuçları düzenli olarak ölçen bir yapıda olmalıdır.

Kapasite fazlası olan alanlarda verimliliğin artırılması, teknolojik yenilenme ve pazar çeşitlendirmesi; kapasite açığı bulunan veya stratejik önemi artan alanlarda ise yatırım finansmanı, ölçek büyütme ve yeni kabiliyet inşası veri temelli biçimde ele alınmalıdır.

Bu dönüşümün başarısı aynı zamanda sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynağını yetiştirilmesine ve eğitim-istihdam bağının güçlendirilmesine de bağlıdır.

Bu nedenle sanayi politikasını yalnızca desteklerin hangi sektörlerle verileceği sorusu olarak görmemeliyiz. Asıl mesele; hangi hedefe ulaşmak istediğimizi, bu hedef için hangi araçların kullanılacağını, uygulamanın nasıl koordine edileceğini ve sonuçların hangi ölçütlerle değerlendirileceğini baştan netleştirmektir. Hedefli, seçici ve şeffaf destekler ancak bu bütünlük içinde kalıcı rekabet gücü yaratabilir.

Bu çerçevenin bir ayağı da yatırım ortamıdır. Hukuk güvenliğinin, rekabetin, şeffaflığın ve kurumsal öngörülebilirliğin güçlendiği bir yatırım ortamı, sanayinin dönüşümünü desteklerken ülkemizin uluslararası yatırımlardan daha fazla pay almasına da katkı sağlar.

Değerli Konuklar,

Bugün burada yapacağımız tartışmanın bu nedenle daha geniş bir anlamı var. Bu toplantı, bir sektörün sorunlarını dinlemenin ötesinde, Türkiye'nin rekabet gücünü veriyle, sektör gerçekliğiyle ve yapısal reform perspektifiyle konuşmak için önemli bir fırsat.

Ekonomik programın başarısı elbette enflasyonun kalıcı biçimde düşmesiyle ölçülebilir. Ama bunun yanında sanayinin nabızı kaçta atıyor, üreticinin yatırım iştahı ne durumda, gençlerimiz geleceğin üretiminde kendilerine nasıl bir yer görüyor, ihracatçımız küresel pazarda hangi katma değerle rekabet ediyor; bu soruların cevapları da en az makro göstergeler kadar önemli.

Çünkü sürdürülebilir refah; güçlü bir üretim tabanı, nitelikli insan kaynağı ve rekabetçi sanayi kapasitesi üzerinde yükselecek.

Ben bu önemli toplantının, hem sektörün sesinin duyulmasına hem de Türkiye'nin yapısal reform gündemini daha somut bir üretim ve rekabetçilik tartışmasıyla ilerletmesine katkı vermesini diliyorum.

SEDEFED'e, TGSD'ye, katkı sunan tüm kurumlara ve katılımcılara teşekkür ediyor; toplantımızın verimli geçmesini diliyorum.